

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016319127

Дата перевірки:
04.06.2024 14:02:24 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
04.06.2024 14:09:30 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Курсова робота_Литвиненко Ілля

Кількість сторінок: 36 Кількість слів: 7540 Кількість символів: 58007 Розмір файлу: 56.22 KB ID файлу: 1016117183

17.4% Схожість

Найбільша схожість: 2.68% з Інтернет-джерелом (<http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/15772/1/%d0%97%>)

17.4% Джерела з Інтернету

1000

Сторінка 38

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Полтавський фаховий коледж
Циклова комісія з правознавства

Курсова робота
на тему
«Джерела права порівняльно правова характеристика»

Полтава – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ДЖЕРЕЛА (ФОРМИ) ПРАВА – ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА	5
1.1 Поняття джерела права	5
1.2 Удосконалення системи законодавства на сучасному етапі розвитку України як прояв тенденцій розвитку джерел права	7
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИДІВ ДЖЕРЕЛ (ФОРМ) ПРАВА	11
2.1 Правовий звичай	11
2.2 Правовий (судовий чи адміністративний) прецедент	15
2.3 Нормативно-правовий договір	18
РОЗДІЛ 3. ПОНЯТТЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО АКТУ, ЯК ОДНОГО З ОСНОВНИХ ВИДІВ ДЖЕРЕЛ ПРАВА	21
3.1. Нормативний правовий акт і вимоги до нього	21
3.2 Систематизація нормативно-правових актів.....	24
ВИСНОВКИ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Правове конституційне проголошення України державою вимагає не тільки зміцнення верховенства закону в усіх сферах життя суспільства, а й гарантії його реалізації в практиці суспільного і державного будівництва, підвищення рівня законності і правопорядку. У зв'язку з цим значно зросла роль і значення інститутів юридичної освіти в розвитку держави і права, а також наукових досліджень, пов'язаних з характером, характером і значимістю законодавчої і законодавчої діяльності в контексті забезпечення верховенства закону.

Формування правової системи України супроводжується трансформацією багатьох правових явищ. Це призводить до вдосконалення їх досліджень і переосмислення певних підходів, понять і категорій, а також концептуального і категоріального апарату, відповідних сучасним реаліям, включаючи поняття «джерела права». Відсутність усталеної теорії системи правових ресурсів зачіпає не тільки вітчизняну юридичну науку, а й багато проблем юридичної практики. При цьому існування подібних теорій обумовлено не тільки потребами юридичної науки і державної практики, а й тенденціями правового розвитку в Україні. Різні форми зовнішнього права (джерела), посилення ролі в регулюванні суспільних відносин, збільшення частки міжнародних договорів, можливі прецеденти появи нових джерел права у внутрішньому правовому полі, особливо в судовій системі. Такі потреби і тенденції вимагають цілісного погляду на нормативно-правову організацію суспільства.

Аналіз категорії «джерела права» у її співвідношенні з формою права; дослідження залежності джерел від характеру правової системи; вивчення

особливостей правоутворення як форми виникнення і буття права здійснювалось у працях М.І. Козюбри, М.М. Оніщенко, Н.М. Пархоменко, О.Ф. Скакун, Т.І. Тарахонич, Ю.В. Тихомирова, Ю.С. Шемшученка та ін.

Мета та завдання дослідження. Головною метою дослідження є висвітлення питань пов'язаних із правоутворенням та формами (джерелами) права. Для досягнення поставленої мети слід вирішити наступні завдання:

- Здійснити загальнотеоретичну характеристику джерел права;
- Надати характеристику основним видам джерел права;
- Визначити поняття нормативно-правового акту, як одного з основних видів джерел права.

Об'єктом дослідження є правова система в цілому.

Предметом дослідження є джерела права та їх порівняльно - правова характеристика.

Методи дослідження. Наукова обґрунтованість сформульованих висновків визначається широкою сукупністю методів наукового пізнання. Дослідження побудоване на основі принципу методологічного плюралізму як найважливішої передумови одержання достовірного знання, а також на таких принципах, як принцип історизму, принцип об'єктивності та конкретності, принцип єдності предмета та методу вивчення. У роботі використовувалися загальні методи наукового пізнання і спеціальні методи юридичної науки. Із загальних методів наукового пізнання в роботі застосовано, зокрема, діалектичний, історичний, логічний, системно-структурний метод.

Структура та обсяг курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, основної частини роботи, висновків, та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 36 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ДЖЕРЕЛА (ФОРМИ) ПРАВА – ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.1 Поняття джерела права

У юриспруденції та юридичній практиці термін «джерело права» в принципі розуміється неоднозначно і іноді використовується ідентично терміну «форма права». Однак для того, щоб мати можливість найняти адвоката, важливо вміти чітко розрізняти ці терміни для правильного використання в правоохоронних органах у формі закону. Термін «джерело» закону має глибоке коріння, тому він має багато значень:

- фактори, що визначають виникнення, розвиток і зміст права: система соціально-економічних відносин (матеріальне розуміння);
- набір юридичних ідей, поглядів і теорій (ідеалістичне розуміння), під впливом яких створюється і діє закон;
- історичні артефакти, які колись мали значення для чинного закону: Руська правда Великого князівства Київського, вавилонський закон Хаммурапі;
- методи зовнішнього представлення та інтеграції правових норм (в розумінні приватного права) (це форма реального права).

Термін «джерело Закону» приписується Титу Лівію, який у своїй «історії» назвав закон таблиці XII джерелом Закону. Історики держави і права досі називають історичні праці джерелом права.

Різноманітність терміна «джерело права» вимагає, щоб теорія права замінила його іншим терміном «форма права». «Форма права-це за своєю суттю інший тип права, що історично склався і обраний державою, з різними

способами формалізації змісту правових норм. Це зовнішня форма існування змісту правової норми (тобто тут форма збігається з особливим правовим розумінням джерела права). Тому на нашу думку, ми повинні використовувати форму юридичного терміна (джерело), але було б неправильно використовувати форму юридичного терміна.

Отже, форма (джерело) закону така:

- Зовнішнє оформлення змісту загальнообов'язкових кодексів поведінки, офіційно встановлених або санкціонованих державними органами або визнаних суспільством в цілому - верховенство закону;
- Формальна документальна форма вираження і інтеграції правових норм, що виходять від держави або визнаних державою, має юридичне і загальнообов'язкове значення.;
- Методи зовнішньої реєстрації правових норм доводять державну обов'язковість, тобто це способи вираження і закріплення волі держави.

Як правило, українські правознавці (Копейчиков, Кравчук, Котюк) виділяють 4 види форм (джерел) права (нормативні правові акти, правові традиції, судові або адміністративні прецеденти і нормативні угоди).

Нечитайленко А.А. він визначає 3 форми права: правові традиції, правові нормативні акти, судові або адміністративні прецеденти. Львівський юрист Андрусак виділив 6 типів законів: юридичні традиції, право, нормативні правові акти, нормативні правові акти, релігійні стандартні тексти та міжнародні правові акти. Я згоден з думкою В.Ф. Скакуна, який визначив 7 типів форм (джерел) права: правовий звичай; нормативно-правовий акт; правовий прецедент; нормативно-правовий договір; правова доктрина; релігійно-правова норма; міжнародно-правовий акт.

Поняття «джерела права» і «форми права» до сих пір чітко не визначені. На думку авторів, вони тісно пов'язані один з одним, але не перетинаються. Якщо «форма права» вказує на те, як зміст закону регулюється і виражається

ззовні, то «джерело права» - це походження правоутворення, яке визначає його зміст і форму вираження.

1.2. Удосконалення системи законодавства на сучасному етапі розвитку України як прояв тенденцій розвитку джерел права

Формування сучасної правової системи-складний, тривалий і багатофункціональний процес, тому вимагає відповідного аналізу. Сфера відносин, що підпадають під дію нормативних правових актів, завжди відповідає суб'єкту правового регулювання. В іншому випадку подібна дія не буде законним, тобто буде задовольняти інтереси суспільства.

Тому проблема законодавства в Україні дуже серйозна. Оцінювати стан законодавчої діяльності на конкретному сучасному етапі, демонструвати розвиток законодавства з урахуванням змін у соціальних явищах і суспільних відносинах, прогресивний або негативний. І це вимагає інтеграції їх законодавства. Додаток поєднує глибокі фундаментальні дослідження з практичною розробкою, порівняльним аналізом законопроектів та впровадженням законодавчих змін, щоб продемонструвати необхідність фундаментальних змін у цій галузі.

У системі законодавства України застосовуються вимоги конституційної законності, які можна віднести до тих, які стосуються змісту законодавства (своєчасні зміни, скасування та приписи старих законів, прийняття нових). Це забезпечує ієрархічне підпорядкування нормативно-правових актів та верховенство Конституції в законодавчій системі. Він регулює певні форми законодавчого процесу.

Для України характерне посилення регулювання суспільних відносин: зростає число законодавців і помічників закону, а також розширюються кордони і поглиблюються нормативні деталі, що ускладнює роботу правоохоронних органів і знижує ефективність правової системи. Цей невеликий відсоток не є типовим для держав, де діє верховенство права, тому

невеликий відсоток (близько 4%) декомунізації серед інших нормативних актів викликає певне занепокоєння. Крім того, закон не тільки «не відстає» від розвитку суспільних відносин, а й суперечить раніше прийнятим актам, цінність яких нівелюється внутрішніми протиріччями і нестабільністю. Це явно не перевага нашої правової системи. Проблема сучасного права полягає в частих розбіжностях з Конституцією, декларативному і нерегульованому характері деяких законів, аналогічних за змістом політичним документам, що вимагають спеціальної науки, відповідних концепцій і рекомендацій, а також ставлення до прийняття законодавства як засобу прийняття законів на юридичному етапі.

Цей закон є законним тільки в тому випадку, якщо він відповідає загально визнаним цінностям і відображає інтереси громадян, а загальні норми повинні бути сформульовані на основі цінностей. Це дуже важлива законодавча функція законодавця. Однак на практиці цього не робиться. Часто законодавець помиляється, але не так, як український законодавець помиляється. Відсутність у наших законодавців теоретичного розуміння системи планів законодавчої роботи призводить не тільки до зниження якості закону, більшого незручності юристів і юридично неосвіченому населенню, а й до труднощів у застосуванні законів та інших нормативних правових актів. Всі ці корені лежать в основному в пізнавальній діяльності суб'єкта законодавчого процесу.

Необхідно розробити методологію для аналізу факторів, що впливають на законодавство, внести свій вклад в його правильне визначення, забезпечити кореляцію декомунізації між ними і регулярно аналізувати мінливу правову ситуацію в країні або регіоні. Це дозволяє відстежувати динаміку ставлення громадян до чинного законодавства. Закон повинен ґрунтуватися на міцній науковій основі, яка дозволяє наполягати на фактичному застосуванні гасла: закон слід декомунізувати, а не коли він може бути прийнятий.

Органи, що передають законодавчу владу виконавчій владі, потребують теоретичного розуміння і не повинні призводити до змін у чинному

законодавстві. Тільки законодавча діяльність, в рамках якої кожна гілка влади дотримується своєї компетенції, розглядаючи закон як основне джерело права і зміцнюючи свою гегемонію в системі нормативних правових актів, підпорядковується тільки одній меті створення правового законодавства.

Важливим завданням є розробка такого механізму, який завадив би Верховній Раді і Президенту «займати» сфери повноважень один одного. Крім того, законодавство є одним із способів подолання конфліктів, зміст яких є вирішальним органом законодавства у разі наявності суперечливих норм. Одні з важливих характеристик закону-це регулювання найбільш стабільного і важливого закону про зв'язки з громадськістю (тобто прийняття законів з найменших питань підірве його повноваження) і необоротна дія Закону (забезпечення правопорядку і законність, запобігання довільного тлумачення і застосування правові норми).

Важливою проблемою є невизначеність законодавчого процесу при високому рівні законодавчої освіти. Закон Про нормативні правові акти (пропозиції про його прийняття існують з 1985 року, але Верховна Рада поки не може цього зробити) і постійний комітет України із законодавства та законодавства. Тому дуже важливо покращити координацію та вдосконалення відповідно до вимог часу та потреб суспільства, а також можливих недоліків існуючих нормативно-правових актів.

Отже, з першого розділу можна зробити наступні висновки. Поняття «джерела права» і «форми права» до сих пір чітко не визначені. На думку авторів, вони тісно пов'язані один з одним, але не перетинаються. Якщо «форма права» вказує на те, як зміст закону регулюється і виражається ззовні, то «джерело права» - це походження правоутворення, яке визначає його зміст і форму вираження.

Формування сучасної правової системи-складний, тривалий і багатофункціональний процес, тому вимагає відповідного аналізу. Сфера

відносин, що підпадають під дію нормативних правових актів, завжди відповідає суб'єкту правового регулювання. В іншому випадку подібна дія не буде законним, тобто буде задовольняти інтереси суспільства.

Тому проблема законодавства в Україні дуже серйозна. Оцінювати стан законодавчої діяльності на конкретному сучасному етапі, демонструвати розвиток законодавства з урахуванням змін у соціальних явищах і суспільних відносинах, прогресивний або негативний. І це вимагає інтеграції їх законодавства.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИДІВ ДЖЕРЕЛ (ФОРМ) ПРАВА

2.1 Правовий звичай

В останні роки нагальною проблемою стала необхідність розуміння процесу розвитку загального права в Україні. Традиції як джерело права були прийняті з незапам'ятних часів, але їх роль в регулюванні правовідносин різнилася на різних етапах розвитку держави. Причина, по якій проводяться наукові дослідження в галузі звичаєвого права, полягає, по-перше, в тому, що багато традицій сягають корінням в правові норми, оскільки традиції як найдавніше джерело права вплинули на розвиток українського права, і, по-друге, в деяких регіонах України є представники багатьох національностей, пов'язаних культурою, звичаями, і традиції. І цей факт необхідно враховувати, щоб зберегти свою самобутність і забезпечити мир і гармонію в багатонаціональних державах [1, с.52].

За весь період історії український народ сформував різні традиції і звичаї, певні ідеали, переконання, поняття честі, гідності, справедливості і справедливості. Саме постійний розвиток суспільства призвів до появи традицій, а подальше звичаєве право відобразило моральні принципи та національну самосвідомість українського народу.

Правозастосовна практика розуміється як кодекс поведінки, що регулює встановлені поведінкові процедури, які склалися в результаті тривалої практики правозастосування, і його юридичне значення офіційно визнано [4, с.116].

Держава дає право керуватися звичками, які насправді відомі в процесі застосування правових норм, прямо (прикриваючи правову норму) і побічно (звичка вважається законною, якщо вона відповідає 2 критеріям: матеріалу, що вимагає встановлення певних правил в результаті монотонного повторення). дії

(consuetudo) і психологічні, що не так. За законом необхідно переконати суб'єкта права в тому, що виконання цих дій є обов'язковим (*opinio juris sive necessitatis*). Авторитетні звичаї, які набули характеру правових норм, утворюють певну інтегровану систему, оскільки такі правові звичаї відносяться до різних галузей права, які кваліфікують загальне право як правову норму, тому можна зробити невірний висновок про існування іншого елемента загального права в рамках цивільного права. Таким чином, звичаєве право являє собою загальноприйнятій, неписаний збір правил поведінки, встановлених повторюваними практиками в повсякденному житті, що забезпечуються моральними принципами, національними звичаями і соціальною зрілістю суспільства в цілому.

У наш час традиційне право найбільш популярно в країні традиційних юридичних сімей. У країнах романо-германського та англо-американського права правова практика використовується як додаткове джерело права. жовтень. Традиції існують як джерело права на всіх етапах розвитку романо-германського права. Р. Давид вказує, що Римсько-германська правова практика не була фундаментальним і основним компонентом права, як того вимагала соціологічна школа, але позитивісти також вважали роль Римсько-германської сім'ї в конкретній правовій системі. Сенс практики не є фундаментальною і основною складовою права, як того вимагає соціологічна школа. те саме. Наприклад, в Іспанії (особливо в Каталонії) традиції як джерело права відіграють досить важливу практичну роль, тоді як у Франції роль традицій дуже важлива в правовій системі Німеччини, традиції також є практично відсутнім джерелом права.

Р. Девід розрізняє 3 типи звичок: 1) звичка діяти на додаток до закону (*secundum legem*). Ці традиції сприяють створенню оптимальних умов для тлумачення і застосування нормативних актів *acts*. In деякі ситуації, тому що останні повинні підкріплюватися звичками, щоб їх можна було зрозуміти.

2) звичка діяти замість закону (претер легем). Вони регулюють лише суспільні відносини, які не регулюються законом. Це положення закріплено на законодавчому рівні в деяких країнах. Таким чином, суддя визначає спір на основі загального права за умови, що в Цивільному кодексі Швейцарії немає юридично встановленого положення, що регулює спірні суспільні відносини; 3) звичка діяти всупереч закону (adversus legem). Така практика зустрічається вкрай рідко і суворо обмежена в Римсько-німецькому праві. Це тому, що суди в будь-якій країні не люблять виступати проти законодавчої влади. У правових системах деяких країн ці звичаї навіть заборонені законом.

В Україні юридичні традиції мають статус обов'язкового побічного джерела Закону.

Згідно зі звичасм, процес розвитку українського права є джерелом правового регулювання суспільних відносин, яке має здійснюватися з урахуванням його власних правових традицій, встановлених норм моралі, принципів і, зокрема, загального права. Не всі звичаї будуть законними, і лише ті, що відповідають інтересам держави, громади чи суспільства в цілому, будуть законними. Як тільки держава буде продемонстрована, традиція стане законною. У цьому випадку це залежить від можливості примусу з боку державних органів і стає обов'язковим.

Мораль та релігійні інститути здійснюються відповідно до певних переконань. Зовнішня оцінка, підтримка та захист з боку посадових осіб органів влади необхідні для забезпечення впливу більш суворого та ефективного регулювання. Збір митних платежів і подальше схвалення уряду є одним з перших способів встановлення законних митних зборів. Існують і інші способи примусового митного оформлення: використання звичаїв як нормативної основи для судових рішень з посиланням на них.

Правове регулювання суспільних відносин в Україні зазнало суттєвих змін. Зокрема, активно обговорюється питання про перенесення деяких законів і

постанов з національного рівня на місцевий (децентралізація законів і постанов). У зв'язку з відмовою від централізованого правового регулювання в області приватного права (у зв'язку з більш ефективним декомунізацією відносин між суб'єктами цього права за допомогою самоорганізації). В. Борщевський наголошує, що сприйняття традицій як джерела права в контексті децентралізації всіх сфер суспільного життя ґрунтується саме на принципі саморегулювання суспільних відносин [10, с.3-6].

У ст. 7 Цивільного кодексу України передбачено, що цивільні відносини можуть регулюватися звичаєм з певною традицією комерційного обороту. Традиції-це правила поведінки, які не визначаються цивільно-правовими актами, але добре встановлені в певних сферах подружніх відносин. Звичай може бути збережений у відповідних документах. Але в той же час звичаї, що суперечать цивільно-правовим договорам і актам, не поширюються на цивільні відносини [11].

Звичай також знайшли своє відображення і в деяких нормах Господарського кодексу України. Як приклад, стаття 268 ГК України передбачає, що якщо в контракті немає умов, що стосуються якості товарів, останні встановлюються відповідно до мети контракту або звичайного рівня якості для предмета контракту або загальних стандартів якості [12].

О. В. Буткевич прийшов до висновку, що міжнародні традиції передували виникненню традицій всередині племені і всередині держави. Зокрема, він пише: «традиція як правовий ресурс виникає в першу чергу саме для регулювання міжнародних відносин, і її наслідки менш розвинені, ніж Міжнародні відносини, але можуть бути пов'язані з релігією, мораллю, етикою і т.д. він поширюється на відносини в іншому суспільстві, регульованому суспільство. а не правові норми». [15, с.235].

У чинному законодавстві України практика міжнародного права традиційно класифікується українською наукою як приватне право. У чинному

законодавстві України міжнародно-правовий звичай згадується тільки в тих нормативно-правових актах, що стосуються регулювання відносин, які вже традиційно зараховуються українською наукою до приватноправових. Так, ч. 1 ст. 4 Закону України «Про міжнародне приватне право» називає міжнародні звичаї, «які визнаються в Україні» одним із джерел визначення права, що підлягає застосуванню до приватноправових відносин з іноземним елементом; ч. 1 ст. 6 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» наділяє суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в процесі складання тексту зовнішньоекономічного договору (контракту) правом використовувати, зокрема, міжнародні звичаї [16, с. 160]

Ю.В. Щокін заявив, що Конституція і внутрішнє право України недостатньо вирішують питання декомунізації між загальним звичайним міжнародним правом і нормами внутрішнього права України. Нормам внутрішнього права України, в тому числі з посиланням на міжнародні традиції, не вистачає диференційованого підходу до їх застосування, заснованого на відповідному положенні та ролі різних традицій у регулюванні міжнародних відносин [16, с.167].

2.2 Правовий (судовий чи адміністративний) прецедент

Питання про правову природу судового законодавства викликає суперечки в сучасній юридичній науці. Огляд наукових робіт показує, що в сучасному розумінні Юридичний висновок Верховного Суду (ВС) набув нових характеристик і вже має значну кількість прецедентних ознак.

У цьому контексті правові наслідки Верховного Суду набувають певних прецедентних ознак, які не є авторитетними для внутрішньої правової системи, яка, як правило, носить романо-германський характер.

Д. Гетманцев і Н.Блажська зазначає, що існує унікальний процес синтезу англосаксонських і германських правових традицій, які виступають за існування

права в Україні як прямого джерела права. Романо-германська правова система, яка є частиною цього процесу, проявляється в різних видах і формах як джерело права, права і, отже, судової доктрини [2, с.10].101].

Щоб правильно зрозуміти природу судового прецеденту, важливо підкреслити, що останнє виникло в системі загального права як третій тип права, що відповідає статутним законам (тобто статутам і законам, прийнятим законодавчими органами) і підзаконним актам (тобто постановам, оприлюдненим органами виконавчої влади як передане законодавство). Прецедентне право в юрисдикціях загальне право-це сукупність рішень суду або іншого органу, які можуть розглядатися як прецедентне право [8].

Тобто судовий розгляд по загальному праву виступає в якості одного з джерел права і застосовується на юридичному рівні, що доповнює його (акти законодавчої гілки влади), і на нижчому юридичному рівні (документи, прийняті виконавчою владою), особливо якщо є прогалини або протиріччя.

Крім поняття «судового прецеденту», доктрина загального права використовує поняття «провідні судові рішення». Це означає прецедент, який визначає новий важливий правовий принцип або концепцію в сучасній правовій системі загального права або іншим чином має значний вплив на тлумачення існуючого права [17].

У науковому трактуванні поняття «судова доктрина» іноді використовується для позначення таких судових рішень.

Зокрема, в юридичній науці судовий прецедент відноситься до висновків, що стосуються норм права, викладених в рішеннях Верховного Суду. Це повинно враховуватися судом при винесенні рішення, але не в буквальному сенсі, а з урахуванням ієрархії в системі правових ресурсів і конкретних обставин справи, забезпечення незалежності суддів і повинно відповідати конституційним принципам верховенства закону [2, с.101].

З наведеного вище визначення видно, що поняття «судова доктрина» застосовується так само, як і поняття «судовий прецедент». У той же час деякі вчені розумно пропонують розрізнати ці 2 поняття. Деякі вчені підкреслюють, що між цими 2 поняттями існують певні відмінності, оскільки прецедентне право є результатом вирішення певних спорів, а судова практика - це сукупність судових рішень за певними категоріями справ [19, с. 40].

В. Власенко зазначив у зв'язку з цим, що закон - це свого роду правове становище, що виникло в результаті судової практики, спрямованої безпосередньо на подолання прогалин у правовому регулюванні [11, с.30].

Таким чином, судова практика - це сукупність юридичних висновків Верховного Суду щодо застосування певної правової держави в певних правовідносинах, що характеризуються послідовністю і послідовністю. У той же час поняття «правова позиція» в буквальному сенсі відноситься тільки до оп Верховного Суд виносить рішення про юрисдикцію спору в таких правовідносинах, тобто правова позиція - це інша юридична думка.

У свою чергу, судовий прецедент може бути визначений як юридичні наслідки, що виникають при розгляді конкретних справ, що містяться в судових рішеннях, що стосуються методів застосування верховенства закону, необхідних для забезпечення існування єдиного підходу до тлумачення цієї норми, усунення невідповідностей або прогалин у правових нормах та їх використання для вирішення спорів в аналогічних правовідносинах судами. Тобто право по суті є джерелом судового права, але в процесі такого законодавства не створюється нова правова держава, визначаються обов'язкові методи його застосування і виробляється єдиний підхід до вирішення проблем або прогалин у правовому регулюванні. Конкретне виключення можна розглядати як правову основу, створену судом у процесі застосування аналогії закону та аналогії закону для нормалізації встановлених правових прогалин у регулюванні певних соціальних та управлінських правовідносин.

2.3 Нормативно-правовий договір

Нормативний договір - це угода між 2 або більше законодавчими органами, що встановлює правові норми, призначені для зв'язування і багаторазового декомунізації невизначеного числа осіб. Нормативні угоди є основною формою міжнародної правової системи і все частіше використовуються у внутрішніх правових системах.

Ознаки нормативного договору: 1) специфіка сторін, які найчастіше виступають як носії публічних інтересів (держава, її органи, соціальні колективи); 2) створюється двома і більше суб'єктами правотворчості в результаті їхньої взаємної згоди; 3) має форму офіційно опублікованого письмового правового акта; 4) містить у собі нормативно виражені взаємні права і обов'язки сторін (конвенціональні норми); 5) спирається на особливі юридичні санкції і особливу процедуру розгляду спорів, конфліктів; 6) має продовжуваний в часі характер. Саме ця ознака дозволяє відрізнити власне нормативний договір від разових угод про співпрацю; 7) у вигляді конкретизації нормативного договору виступають підзаконні акти і субдоговори між конкретними юридичними і фізичними особами.

Нормативні угоди, поряд з юридичними угодами, історично виникли як перший цивільний засіб правової реєстрації та інтеграції спільної діяльності людей на принципах права. Консенсус широко використовувався в розвинених правових системах, таких як Стародавній Рим.

Класифікація нормативних договорів погано відома в науці, але її специфіка очевидна в різних областях права. Отже, конституційне, адміністративне, цивільне право, міжнародні договори і т.д. відмінність між традиційною. Велике практичне значення має поділ всіх нормативних угод на Угоди про потенціал і угоди про співпрацю. Угоди про повноваження відіграють важливу роль у галузі конституційного та адміністративного права, визначаючи компетенцію державних органів та визначаючи предмет їх юрисдикції.

Наприклад, таку роль відіграла Конституційна Конвенція України років, яка обмежувала компетенцію та повноваження вищих державних органів. Дек-дек дек-це загальні угоди, що укладаються в рамках угод про дружбу і співробітництво між державами, угод між суб'єктами, соціальних партнерств між профспілками і урядами.

Крім того, існують угоди про координацію та субрегулювання. жовтень. При підписанні Угоди про декомунізацію встановлюється рівноправний правовий статус сторін (наприклад, між державами або суб'єктами Федерації). Укладаються субнормативні угоди між суб'єктами з нерівним статусом, наприклад, між Федерацією та її окремими суб'єктами (наприклад, Конвенція про приєднання нових держав-членів до Європейського Союзу).

Міжнародні та місцеві угоди різняться за своїм охопленням. Міжнародний договір-це угода, призначена для регулювання відносин, що виникають між суб'єктами міжнародного права і, перш за все, між державами, шляхом встановлення, припинення або зміни їх взаємних прав і зобов'язань. Існують різні типи міжнародних договорів: двосторонні та багатосторонні, договори, підписані з політичних, економічних та приватних питань. У деяких державах (включаючи Україну) міжнародні договори, до яких приєдналися ці країни, вважаються невід'ємною частиною внутрішньої правової системи.

Яскравим прикладом внутрішніх нормативних угод є зміст колективних колективних договорів, укладених на підприємствах і в установах для регулювання трудових, соціально-економічних та інших відносин між роботодавцями (адміністраціями) і працівниками, які складаються із взаємних зобов'язань сторін щодо оплати праці, оплати праці, відпустки, медичного обслуговування, соціального забезпечення, декомунізації, навчання за новими спеціальностями, підвищення кваліфікації у разі інвалідності освіта. Всі умови і зобов'язання сторін мають основоположне значення для бізнесу та установ, до

яких вони звертаються. Вони містять загальнообов'язкові кодекси поведінки, які строго обмежені і носять локальний характер.

Отже, з другого розділу можна зробити наступні висновки. **Правове регулювання суспільних відносин в Україні зазнало суттєвих змін.** Зокрема, **активно обговорюється питання про перенесення** деяких законів і постанов з національного рівня на місцевий (децентралізація законів і постанов). У зв'язку з відмовою від централізованого правового регулювання в області приватного права (у зв'язку з більш ефективним декомунізацією відносин між суб'єктами цього права за допомогою самоорганізації). В. Борщевський наголошує, що сприйняття традицій як джерела права в контексті децентралізації всіх сфер суспільного життя ґрунтується саме на принципі саморегулювання суспільних відносин

Судова практика - це сукупність юридичних висновків Верховного Суду щодо застосування певної правової держави в певних правовідносинах, що характеризуються послідовністю і послідовністю. У той же час поняття «правова позиція» в буквальному сенсі відноситься тільки до оп Верховного Суд виносить рішення про юрисдикцію спору в таких правовідносинах, тобто правова позиція - це інша юридична думка. У свою чергу, судовий прецедент може бути визначений як юридичні наслідки, що виникають при розгляді конкретних справ, що містяться в судових рішеннях, що стосуються методів застосування верховенства закону, необхідних для забезпечення існування єдиного підходу до тлумачення цієї норми, усунення невідповідностей або прогалин у правових нормах та їх використання. для вирішення спорів в аналогічних правовідносинах судами. Нормативний договір - це угода між 2 або більше законодавчими органами, що встановлює правові норми, призначені для зв'язування і багаторазового декомунізації невизначеного числа осіб. Нормативні угоди є основною формою міжнародної правової системи і все частіше використовуються у внутрішніх правових системах.

РОЗДІЛ 3

ПОНЯТТЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО АКТУ, ЯК ОДНОГО З ОСНОВНИХ ВИДІВ ДЖЕРЕЛ ПРАВА

3.1. Нормативний правовий акт і вимоги до нього

Поняття «нормативно-правовий акт» є одним із стрижневих понять у системі права, що пов'язано з його функцією джерела правових норм. Регулювання суспільних відносин, а особливо ефективного вирішення конкретних життєвих ситуацій, забезпечується нормативно-правовими актами. Це поняття є не тільки частиною понятійно-категоріального інструментарію кожного правознавця та вченого в галузі права, а й у повсякденному вжитку в усіх сферах суспільного життя.

Проте нинішня ситуація полягає в тому, що це поняття, яке широко вживається як на науковому, так і на національному законодавчому рівні, не має закріпленого визначення на нормативно-правовому рівні. **Весь негатив, якщо спроектувати на нашу національну правову систему, можна списати на відсутність** законодавчого визначення поняття. Однак законодавче закріплення визначення нормативно-правових актів не буде панацеєю, що закономірно в умовах правової реальності правового плюралізму [5, с. 2] .

Нормативно-правовий акт, за В. Нерсесянцем, — це письмовий законодавчий акт держави, який містить нові норми чинних законів.

Р. Ромашов характеризує нормативно-правові акти як знеособлені кола письмових документів-предметів, прийняті органами державної влади та уповноваженими органами відповідно до порядку, встановленого державою від імені держави, що містить загальні правила поведінки, поширюючи регулятивні та охоронні впливи на типові соціальні відносини [14, с. 188].

Автор «Нормографії» визначає нормативно-правові акти як правові акти, які встановлюють або уповноважують правові норми, змінюють або скасовують

правові норми, створюють на цій основі певні суспільні відносини. П. Рабінович, у свою чергу, нормативно-правові акти розглядає як письмові документи компетентного державного органу (або уповноважених ним органів місцевого самоврядування), у яких закріплюються формальні, але обов'язкові загальні правила поведінки.

О. Скакун визначає нормативно-правовий акт як офіційний акт волевиявлення (рішення) уповноваженого суб'єкта права, яким встановлюються (змінюються, скасовуються) правові норми для регулювання суспільних відносин. М. Кельман, О. Мурашин характеризують нормативно-правові акти як письмові документи компетентних юридичних осіб, які встановлюють загальні правила поведінки, встановлені державою [24, с. 228].

Аналіз проектів визначень дозволяє продемонструвати їх різноманітність, але, незважаючи на різні формулювання, суттєвої різниці між цими визначеннями, які описують одне і те ж поняття, немає.

На думку М. Цвіка та О. Петришина, нормативний акт є різновидом правового акта. Крім нормативних актів, до правових актів належать акти застосування права, акти тлумачення та акти реалізації прав і обов'язків. Відмінність нормативно-правових актів від інших видів правових актів науковці вбачають у наступному [28, с. 169].

1) Нормативні акти містять загальнообов'язкові правила поведінки (норми), акти застосування норм права - індивідуальні конкретні приписи, акти тлумачення - роз'яснення змісту і сфери застосування норм права.

2) Вимоги нормативних актів поширюються на всіх суб'єктів у врегульованих ситуаціях, а акти застосування правових норм адресовані конкретним особам або організаціям і є обов'язковими тільки для них. Акти тлумачення адресовані суб'єктам, які застосовують описувані правові норми.

3) Нормативні акти регулюють конкретні суспільні відносини, а акти застосування правових норм - конкретні життєві ситуації. Акти тлумачення не змінюють зміст правових норм, а лише сприяють роз'ясненню правових норм.

4) акт реалізації правової норми діє протягом тривалого часу і не вичерпується фактом його застосування; акт застосування правової норми втрачає чинність у зв'язку з припиненням існування певних правовідносин; акт тлумачення діє лише у поєднанні з нормативним актом, що роз'яснює його положення, і має додаткове значення [27, с. 81].

Як зазначає І. Білясабадаш, нормативно-правові акти є переважною формою права завдяки наступним перевагам Нормативно-правові акти, маючи чіткий і ясний виклад, досягають найбільш точного і повного вираження правових норм, забезпечуючи тим самим однаково розуміння правових приписів усіма суб'єктами правовідносин.

Ознаки нормативно-правових актів - сукупність ознак, що характеризують нормативно-правові акти, які дають змогу виокремити нормативно-правові акти з великої кількості правових документів.

Також вважаємо за необхідне зазначити наступні особливості нормативно-правових актів, на які звертає увагу, зокрема, В. Бабаєв

1) державний характер, оскільки саме держава надає об'єднанням, організаціям і посадовим особам право створювати і видавати нормативно-правові акти, тобто здатність до законотворчості

2) вони приймаються не всіма, а строго визначеними об'єднаннями, які мають спеціальний дозвіл від держави, до яких відносяться видані з дотриманням певних процедур і вимог щодо змісту та форми нормативно-правових актів як інструментів поведінки.

3) мають часові, просторові межі та суб'єктні дії.

4) завжди містять правові норми [20, с. 92-93].

Р. Ромашов, Н. Пархоменко та С. Легуша наводять такі ознаки нормативно-правових актів: 1) Він приймається від імені держави у встановленому законом порядку. 2) Це результат нормотворчої діяльності уповноважених органів. 3) містить правила поведінки загального характеру, регулятивний та охоронний вплив яких реалізується в колі нелюдських суб'єктів. 4) реалізується конкретною процесуальною нормою та має конкретну письмову форму (закон, указ, рішення); та спрямовані на регулювання формальних суспільних відносин. 5) забезпечується системою гарантій та санкцій з боку держави. 6) він є чинним у часі, просторі та за колом осіб. 7) мають юридичну силу, що дає можливість визначити принципи підпорядкованості та ієрархічної побудови системи нормативно-правових актів [19, с. 117].

З наведеного випливає, що одним з основних джерел права є нормативно-правові акти, що зумовлено їх призначенням та впливом на суспільні відносини.

Нормативність є критерієм розмежування нормативно-правових актів, який означає, що нормативно-правові акти містять правові норми. Нормативно-правові акти характеризуються тим, що вони виокремлюються з огляду на те, що державний устрій має широку структуру інститутів, наділених правотворчими функціями, групується за провідною роллю конституції держави, яка є основним нормативно-правовим актом.

Нормативно-правовий акт - правовий документ (акт) уповноваженого законодавчого органу, прийнятий у встановленому порядку, який встановлює, змінює або скасовує норму права.

3.2 Систематизація нормативно-правових актів

Визначення поняття «систематизації» знайшло відображення у багатьох наукових працях правового характеру. Однак дослідники з цього приводу розділилися в оцінці важливості цієї категорії. У результаті багато вчених відзначають, що «...систематизація має на меті стабілізацію верховенства права,

перетворення правового регулювання в інструмент забезпечення нормального життя суспільства та найбільш ефективного управління державними справами на благо особистості». Інші стверджують, що введення в науковий обіг такої категорії як поняття «систематизації» є штучним, введеним без вагомих причин, а тому й непотрібним.

Ще за радянських часів існували діаметрально протилежні погляди на зміст поняття систематизації законодавства. Багато авторів (С. О. Голунський, М. С. Строгович, О. Ф. Шебанов та ін.) підтримують положення про те, що систематизація є загальним поняттям, що охоплює всю діяльність нормативного законодавства [18, с.6].

Інші вчені (З.К. Сіморот, Є.А. Монастирський, А.І. Рогожин, С.С. Алексєєв та ін.) виступали за звуження поняття, стверджуючи, що систематизація може лише покращити форму, а не зміст чинного законодавства, а тому її слід розглядати як підготовку законодавства, нормативно-правових актів, специфічних методів, які використовуються в процесі створення правових комплексів та основ певних нормативних актів [6, с.20].

Кодифікація в широкому сенсі є доповненням до законодавчого процесу з метою технічного впорядкування чинного законодавства, доопрацювання законодавства та усунення скасованих законопроектів.

Тому в різні історичні періоди поняття «систематизація» має різне значення. Наразі суттєвої різниці в розумінні поняття «систематизація» в юридичних колах немає [18, с.7].

Найпоширенішими базовими способами розуміння поняття «законодавча систематизація» в науковому середовищі є такі:

1. Діяльність, спрямована на впорядкування всього або частини чинного законодавства.
2. Спеціальне нормативне вдосконалення.

3. Діяльність з упорядкування та вдосконалення нормативного матеріалу шляхом його обробки та розміщення за критеріями класифікації, обраними відповідно до завдань, які вирішує ця діяльність.

4. Діяльність державних органів та інших суб'єктів щодо впорядкування та вдосконалення законодавства шляхом організації збірників або формування єдиних нормативних актів для включення їх у певну систему.

5. Акт складання нормативно-правових актів (або їх елементів) у єдине ціле.

6. Основним органом є нормативна діяльність, яка регулює нормативно-правові акти з метою полегшення їх використання на практиці, усунення можливих суперечностей, неточностей, пробілів, з метою вдосконалення всієї законодавчої системи.

7. Діяльність щодо впорядкування та вдосконалення нормативного матеріалу шляхом зовнішньої та внутрішньої обробки для підтримки законодавчої системи та забезпечення юридичних осіб необхідною нормативною інформацією [23, с. 128].

Функціональні характеристики систематизації нормативно-правових актів дозволяють зробити наступні висновки:

- 1) дозволяють переглянути повний зміст чинного законодавства;
- 2) виявляє й усуває неузгодженості, суперечності, прогалини правового регулювання;
- 3) підвищує ефективність законодавства;
- 4) робить законодавство інформаційно доступнішим, зручнішим для використання, полегшує пошук потрібної норми;
- 5) сприяє вивченню і дослідженню законодавства;
- 6) робить законодавство інтелектуально доступнішим (полегшує з'ясування змісту норм);
- 7) сприяє правовому вихованню громадян, формуванню їх правосвідомості.

Отже, систематизація - цілеспрямована діяльність компетентних органів чи окремих осіб з упорядкування нормативно-правових актів з метою підвищення ефективності їх правореалізації [6, с.22].

Основною метою теоретичної науки загалом, і державно-правової теорії зокрема, є розробка й удосконалення понятійно-категоріального інструментарію юридичної науки. З появою нових правових категорій нестабільними залишились, здавалося б, саме загальні категорії. Тому розгляд наукових праць щодо систематизації законодавства як однієї з його вдосконалених форм дозволяє виділити не лише плюралізм наукових методів у галузі, а й неузгодженість багатьох понять, пов'язаних із предметом.

Поняття «удосконалення законодавства» було введено в наукову комунікацію радянськими дослідниками. Таким чином, першим у зазначеній категорії виступає О.Ф. Шебанов, який виділив два основні напрями вдосконалення законодавства: поточна правотворчість та уніфікація [22, с.37].

Основна відмінність цих галузей, на думку вченого, полягає в тому, що в чинному законодавстві законодавці мають на меті розв'язати конкретні проблеми політичного, економічного, культурного життя країни (ці проблеми законодавці переносять на не вирішені раніше проблеми), та суспільне життя та оприлюднення нових законопроектів на заміну подібних старих, суперечливих законопроектів, які практично втратили свою ефективність, виправлення та доповнення тексту існуючих законопроектів, злиття багатьох законопроектів, що регулюють коло відносин, в один або далі актів), а уніфікація - серед іншого, упорядкування раніше виданих норм з усіх питань даної галузі права.

Всупереч поняттю «систематизація нормативно-правових актів» інші вчені З.К.Сіморот та Є.О.Монастирський також окремо запропонували поняття «удосконалення законодавства», враховуючи кодифікацію, закріплення,

консолідацію, діючі форми нормотворчості та законодавства щодо вдосконалення законодавства Систематизація - лише одна техніка для різних форм удосконалення.

Крім того, вищезгадані дослідники також пропонують таксономію законодавчих удосконалень.

1) За обсягом регульованих суспільних відносин та обсягом роботи з удосконалення законодавства:

2) Основні: а) кодифікація; б) консолідація.

3) Поточна: а) Поточна нормотворчість; б) Нормативна інтеграція.

II На підставі законодавства:

1) Законодавча група: а) кодифікація; б) діюча нормотворчість.

2) Законодавча група із зовнішнього вдосконалення: а) консолідація; б) кодифікація [22, с.63].

У сучасних наукових дослідженнях поняття «систематизації законодавства» та його форма трактуються дещо інакше. Важливо зазначити, що визначення цього поняття зустрічається лише в кількох юридичних працях. Так І.С. Самошенко визначає вдосконалення законодавства як його розвиток, під час якого його зміст і форма піднімаються на новий, вищий рівень. Інші дослідники зазначали, що вдосконалення законодавства полягає у вдосконаленні змісту та форми законодавства, **внесенні необхідних змін і доповнень до нормативно-правових актів**, заповненні прогалин та усуненні різноманіття нормативно-правових актів, які стосуються одного і того ж питання.

Цікавою та аргументованою є позиція Є.В. Погорелова, який визначив поняття систематизації законодавства як діяльності компетентних органів державної влади щодо підтримки якості законодавства (якості його змісту та форми) відповідно до потреб суспільних відносин з метою забезпечення ефективного правового регулювання.

До вдосконалених форм сучасного законодавства України належать: обговорення проектів нормативно-правових актів; узгодження проектів нормативно-правових актів; розгляд нормативних проектів; підписання законів Президентом України; офіційне нормативне тлумачення чинних нормативно-правових актів; припинення дії неконституційних та незаконних нормативно-правових актів. через судові рішення, систематизація нормативно-правових актів.

Тому «систематизація законодавства» є більш широким поняттям, ніж «уніфікація законодавства», оскільки останнє є однією з багатьох форм удосконалення.

Крім «систематизації законодавства», поняття «розвиток законодавства» та «законодавча ефективність» подібні до понять «уніфікації законодавства».

У численних публікаціях досліджено наведені поняття, основним висновком яких є те, що «законодавчий розвиток» є більш широким поняттям «систематизації законодавства», оскільки охоплює не лише зміни якісних характеристик законодавства, а й кількісні зміни. Щодо «ефективності законодавства», то в джерелах природи права вона визначається як співвідношення між фактичною дією законів і метою, з якою вони були прийняті. Тому «систематизація законодавства» є лише одним із факторів, що впливають на його ефективність.

Саме тому поняття «систематизації законодавства» є ширшим щодо поняття «уніфікації законодавства» [15, с.117-118].

Отже, поняття систематизації нормативно правових актів, знайшло відображення у багатьох наукових працях правового характеру. Однак дослідники з цього приводу розділилися в оцінці важливості цієї категорії. У результаті багато вчених відзначають, що «...систематизація має на меті стабілізацію верховенства права, перетворення правового регулювання в інструмент забезпечення нормального життя суспільства та найбільш

ефективного управління державними справами на благо особистості». Інші стверджують, що введення в науковий обіг такої категорії як поняття «систематизації» є штучним, введеним без вагомих причин, а тому й непотрібним.

«Систематизація законодавства» є більш широким поняттям, ніж «уніфікація законодавства», оскільки останнє є однією з багатьох форм удосконалення.

Крім «систематизації законодавства», поняття «розвиток законодавства» та «законодавча ефективність» подібні до понять «уніфікації законодавства».

У численних публікаціях досліджено наведені поняття, основним висновком яких є те, що «законодавчий розвиток» є більш широким поняттям «систематизації законодавства», оскільки охоплює не лише зміни якісних характеристик законодавства, а й кількісні зміни. Щодо «ефективності законодавства», то в джерелах природи права вона визначається як співвідношення між фактичною дією законів і метою, з якою вони були прийняті. Тому «систематизація законодавства» є лише одним із факторів, що впливають на його ефективність.

ВИСНОВКИ

Отже, проведений під час дослідження аналіз дає підстави вважати, що здійснено узагальнення дослідження джерел права та їх порівняльну характеристику в умовах сьогодення.

Вивчивши значну кількість наукових праць, отримані результати підтвердили цілі та завдання і дозволили сформулювати низку висновків, які мають як теоретичне, так і практичне значення.

Поняття «джерела права» і «форми права» до сих пір чітко не визначені. На думку авторів, вони тісно пов'язані один з одним, але не перетинаються. Якщо «форма права» вказує на те, як зміст закону регулюється і виражається ззовні, то «джерело права» - це походження правоутворення, яке визначає його зміст і форму вираження.

Формування сучасної правової системи-складний, тривалий і багатофункціональний процес, тому вимагає відповідного аналізу. Сфера відносин, що підпадають під дію нормативних правових актів, завжди відповідає суб'єкту правового регулювання. В іншому випадку подібна дія не буде законним, тобто буде задовольняти інтереси суспільства.

Тому проблема законодавства в Україні дуже серйозна. Оцінювати стан законодавчої діяльності на конкретному сучасному етапі, демонструвати розвиток законодавства з урахуванням змін у соціальних явищах і суспільних відносинах, прогресивний або негативний. І це вимагає інтеграції їх законодавства.

Правове регулювання суспільних відносин в Україні зазнало суттєвих змін. Зокрема, активно обговорюється питання про перенесення деяких законів і постанов з національного рівня на місцевий (децентралізація законів і постанов). У зв'язку з відмовою від централізованого правового регулювання в області приватного права (у зв'язку з більш ефективним декомунізацією

відносин між суб'єктами цього права за допомогою самоорганізації). В. Борщевський наголошує, що сприйняття традицій як джерела права в контексті децентралізації всіх сфер суспільного життя ґрунтується саме на принципі саморегулювання суспільних відносин

Судова практика - це сукупність юридичних висновків Верховного Суду щодо застосування певної правової держави в певних правовідносинах, що характеризуються послідовністю і послідовністю. У той же час поняття «правова позиція» в буквальному сенсі відноситься тільки до оп Верховного Суду виносить рішення про юрисдикцію спору в таких правовідносинах, тобто правова позиція - це інша юридична думка. У свою чергу, судовий прецедент може бути визначений як юридичні наслідки, що виникають при розгляді конкретних справ, що містяться в судових рішеннях, що стосуються методів застосування верховенства закону, необхідних для забезпечення існування єдиного підходу до тлумачення цієї норми, усунення невідповідностей або прогалин у правових нормах та їх використання. для вирішення спорів в аналогічних правовідносинах судами. Нормативний договір - це угода між 2 або більше законодавчими органами, що встановлює правові норми, призначені для зв'язування і багаторазового декомунізації невизначеного числа осіб. Нормативні угоди є основною формою міжнародної правової системи і все частіше використовуються у внутрішніх правових системах.

Поняття систематизації нормативно правових актів, знайшло відображення у багатьох наукових працях правового характеру. Однак дослідники з цього приводу розділилися в оцінці важливості цієї категорії. У результаті багато вчених відзначають, що «...систематизація має на меті стабілізацію верховенства права, перетворення правового регулювання в інструмент забезпечення нормального життя суспільства та найбільш ефективного управління державними справами на благо особистості». Інші стверджують, що введення в науковий обіг такої категорії як поняття

«систематизації» є штучним, введеним без вагомих причин, а тому й непотрібним.

«Систематизація законодавства» є більш широким поняттям, ніж «уніфікація законодавства», оскільки останнє є однією з багатьох форм удосконалення.

Крім «систематизації законодавства», поняття «розвиток законодавства» та «законодавча ефективність» подібні до понять «уніфікації законодавства».

У численних публікаціях досліджено наведені поняття, основним висновком яких є те, що «законодавчий розвиток» є більш широким поняттям «систематизації законодавства», оскільки охоплює не лише зміни якісних характеристик законодавства, а й кількісні зміни. Щодо «ефективності законодавства», то в джерелах природи права вона визначається як співвідношення між фактичною дією законів і метою, з якою вони були прийняті. Тому «систематизація законодавства» є лише одним із факторів, що впливають на його ефективність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : закон України № 254к/96-ВР від 28 червня 1996 р. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254>. (станом на 01.02.2024 р.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 24.05.2024).
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. (станом на 01.02.2024 р.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 24.05.2024).
3. Кримінальний кодекс України: прийнятий від 05.04.2001 р. № 2341-III. (станом на 01.02.2024 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 24.05.2024)
4. Авер'янов В.Б. Правовий статус Кабінету Міністрів України: конституційні засади. *Щорічник наукових праць «Правова держава», інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України*. Вип. 8. К., 1997. с. 29-37.
5. Биля І. Нормативний правовий акт (загальна характеристика). *Вісник Запорізького університету*. 2003. № 1. С. 1-2.
6. Борщевський І. В. Теоретичні засади систематизації законодавства. *Часопис Київ. ун-ту права*. 2007. № 3. С. 19-24.
7. Вилегжаніна М. В. Функції нормативно-правового акта. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2010. № 2. С. 31-36.
8. Гапотій В.Д. Верховенство права сучасні наукові концепції: Монографія. Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Мелітополь, 2016. 194 с.
9. Гетьман Є.А. Кодифікація законодавства України: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2010. 20 с.
10. Гетьман Є. А. Види підзаконних нормативно-правових актів органів виконавчої влади. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія Право*. 2012. Вип. 23. Т. 1. - С. 12-15.
11. Горбунова Л. М. Підзаконні нормативно-правові акти: організаційно-правові

- питання забезпечення законності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Л. М. Горбунова ; Київ. нац. екон. ун-т. - К., 2005. - 21 с.
12. Горбунова Л. М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади : монографія. - К. : Юрінком Інтер, 2008. - 240 с.
13. Загальна теорія держави й права: [підручник]. М. Цвік, О. Петришин, Л. Авраменко та ін. Х.: Право, 2009. 584 с.
14. Кельман М. Загальна теорія держави й права : [підручник] К.: Кондор, 2016. 478 с.
15. Коталейчук С. П. Теорія держави та права: навч. пос. для підг. до держ. іспитів. К.: КНТ, 2019. 320 с.
16. Мазан Л.П., Поняття «дія нормативно-правових актів у часі» в контексті сучасного праворозуміння. *Держава і право*. 2011. Вип. 53. С. 70-76.
17. Опришко В. Ф. Загальнотеоретичні та практичні проблеми систематизації законодавства України. *Право України*. К., 1999. № 12. С. 5—30.
18. Погорелов Є. В. Кодифікаційна діяльність в правовій системі України (загальнотеоретичний аспект): автореф. дис.. канд. юрид. наук: 12.00.01 / Є. В. Погорелов; Нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2000. - 18 с.
19. Порівняльне правознавство : підручник. С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, І.О. Биля-Сабадаш та ін. Х.: Право, 2012. - 272 с.
20. Рабінович П. Основи загальної теорії права та держави. Львів: Край, 2017. 192 с.
21. Сарibaєва Г. Техніка систематизації законодавства: постановка проблеми. *Национальный юридический журнал: теория и практика*. 2017. № 5(27). С. 50-52.
22. Соляр С. Систематизація законодавства України у сфері об'єднання громадян. *Вісн. акад. прав. наук України*. - 2012. - № 1. - С. 35-45.

23. Систематизація законодавства України: проблеми та перспективи вдосконалення : монографія. - К.: ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НаН України, 2003. - 220 с.
24. Скакун О.Ф. Теорія держави й права: Х.: Консум, 2021. 656 с.
25. Словська І.Є. Поняття та ознаки закону. *Держава і право*. Київ. 2011 Вип. 52. С. 3-8.
26. Супрун, О. В. Проблеми класифікації законів. Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи Національного банку України. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/57464/7/Suprun_Problemy_klasyfikatsii_zakoniv%20.pdf. (дата звернення 24.05.2024).
27. Теорія держави і права: [навчальний посібник] / за заг. ред. Р Ромашова, Н. Пархоменко. К.: КНТ, 2017. 216 с.
28. Теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; - Х. : Право, 2014. - 368 с.
29. Харчук Р.С. Основні принципи правотворчої діяльності виконавчих органів влади в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 2. Том 3. С. 190-193.
30. Чаплюк О.І. Загальні та спеціальні принципи національної правотворчості: поняття, значення та види. *Часопис Київського університету права*. 2010. №1. С. 87-93.

Схожість

Джерела з Інтернету

1000

1	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/15772/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%97	47 джерел	2.68%
2	https://otherreferats.allbest.ru/law/01313340_0.html	48 джерел	1.86%
3	http://www.scc.knu.ua/upload/iblock/3ea/dis_Saynetsky%20O.P..pdf	47 джерел	1.66%
4	https://studfile.net/preview/5188564/page:2	20 джерел	1.51%
5	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/23560/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87	2 джерела	1.31%
6	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11434/1/%d0%91%d0%91%d0%9b_%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%91	22 джерела	1.29%
7	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16059/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87-%D0%BC%D0%B5%D0%97	16 джерел	1.27%
8	https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Concursi_naukovih_robot/2023/xx/3_mistse_voiennyi_stan/roboata_voiennyi_stan.doc	24 джерела	1.25%
9	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6050/1/%d0%91%d0%91%d0%9b_%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%91	4 джерела	1.18%
10	https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/21bc5916-1247-4a3f-8a5f-3ea8f5296888/content		1.17%
11	https://kursovi.com.ua/shop/konstitutsijne-pravo/kursova-normativni-akti-ta-jikh-znachennya-v-regulyuvanni-pravov	39 джерел	1.14%
12	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4400/1/%d0%a2%d0%9f%d0%9f%d0%97_%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%97	9 джерел	1.1%
13	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/47488/1/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87	11 джерел	1.1%
14	https://issuu.com/natsecurity/docs/konf_14		1.05%
15	https://mydisser.com/ua/catalog/view/8244.html	2 джерела	0.99%
16	https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/14_05_2020_1/pdf/164.pdf	65 джерел	0.95%
17	http://ru.osvita.ua/vnz/reports/law/9748	21 джерело	0.9%
18	https://dut.edu.ua/firefox/l_628_31848126.pdf	2 джерела	0.88%
19	http://7000.kiev.ua/?s=card%2F26718	4 джерела	0.86%
20	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81956	20 джерел	0.81%

21	http://phd.znu.edu.ua/page/PhD/Pieshyi_dis.pdf		0.77%
22	http://eprints.cdu.edu.ua/587/1/nav9.pdf	3 джерела	0.76%
23	http://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/137/1-29.pdf		0.76%
24	http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/12897		0.74%
25	https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2020/Konf-26_Tom-1.pdf	2 джерела	0.72%
26	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/23897/1/%d0%9a%d0%a3%d0%a0%d0%a1%20%d0%9b%d0%95%d0%9a%d0%9b		0.72%
27	https://instzak.com/index.php/journal/article/view/1476	9 джерел	0.72%
28	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11013/1/%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%20%d0%9c%d0%b5%d1%82		0.69%
29	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/40491/1/dis_vatras_na_sait.pdf?fbclid=IwAR1ok31typZ4_9NpyXBUK		0.65%
30	http://5fan.ru/wievjob.php?id=86843	28 джерел	0.62%
31	https://suem.edu.ua/sites/default/files/2021-01/sura_zbirnik-tez-dopovidey_2020_maket.pdf	17 джерел	0.62%
32	https://eprints.oa.edu.ua/8351/1/mater_konfer_Malynovsky.pdf	15 джерел	0.61%
33	http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2014/1/%d0%91%d0%91%d0%9b_%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%90	2 джерела	0.57%
34	https://kursovi.com.ua/shop/administrativnij-protses/kodyfikatsiia-administratyvnoho-prava	3 джерела	0.57%
35	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/47492/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%9A	2 джерела	0.56%
36	https://ua-referat.com/uploaded/normativno-pravovij-akt-osnovna-forma-prava-v-ukrayini-ponyatt/index1.html	2 джерела	0.54%
37	http://www.pravoznavec.com.ua/period/chapter/126/1229/44669	3 джерела	0.53%
38	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/15016/1/dysertatsia_melnychuk_sm.pdf	2 джерела	0.53%
39	http://nubip.edu.ua/sites/default/files/u189/TDP_2_%d0%b2%d0%b8%d1%89%d0%b0_%d0%b1%d0%b0%d0%ba.pdf	25 джерел	0.52%
40	http://plc.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%9A	17 джерел	0.52%
41	http://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Tezi-konferencii-KVS-Ukraini25_10_2019.pdf	15 джерел	0.52%
42	http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFIJ_2016/Suhodubova_2016.pdf	3 джерела	0.5%

43	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/z/zl18.5.pdf	2 джерела	0.48%
44	https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5926/1/60-64-PB.pdf		0.44%
45	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/24534/1/%D0%A2%D0%94%D0%9F%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%8...		0.44%
46	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new_d0872702/38_2/d.pdf	11 джерел	0.44%
47	http://geum.ru/next/art-31991.leaf-6.php		0.42%
48	https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/362a4527-f25f-4b4a-8a4d-575d5386529a/content	9 джерел	0.42%
49	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/4874/1/%D0%92%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%9D%D0%86%D0%9D...	16 джерел	0.42%
50	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17577/1/dysert_andrusiv_lm.pdf		0.41%
51	http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v32/6.pdf		0.41%
52	http://eprints.zu.edu.ua/28640	2 джерела	0.4%
53	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1273/1/ryabchenko_dis.pdf	2 джерела	0.4%
54	http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/visnuk_27%20t.%201.pdf	35 джерел	0.4%
55	https://pl.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A_%D0%BF%D...		0.4%
56	http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/docaments-download/d-58-053-04/Dis_Pryidun.pdf	3 джерела	0.38%
57	http://dipplus.com.ua/metodicheskiye-ukazaniya-i-informatsiya/article_post/normotvorcha-diyalnist		0.38%
58	http://vjhr.sk/archive/2017_3/all.pdf		0.37%
59	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/38075	3 джерела	0.37%
60	http://www.pravoznavec.com.ua/period/chapter/85/728/27568	2 джерела	0.36%
61	http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/18610/1/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D...		0.36%
62	http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/visnuk_23%20ch.%202%20t.%204.pdf	2 джерела	0.36%
63	http://apnl.dnu.in.ua/6_2018/tom_1/tom_1_2018.pdf		0.34%
64	https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/58faa4a7-02af-434e-9ff7-d2a931f6d92a/content		0.34%

65	https://visnyk.iful.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/%D0%9D%D0%86%D0%92_618_2018-1.pdf	27 джерел	0.34%
66	http://idpnan.org.ua/files/2021/smorodina-a.e.-litsenziyniy-dogovor-u-tsvilnomu-pravi-ukrayini.pdf		0.34%
67	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5173/Kryminalno_pravovi%20ta%20kryminolohichni%20%D0%92%D0%86%D0%92_618_2018-1.pdf	18 джерел	0.33%
68	http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/13712/1/%d0%97%d0%b1.%20%d1%82%d0%b5%d0%b7%2c%20%d1%82%d0%b5%d0%b7%2c%20%d1%82%d0%b5%d0%b7%2c%20%	2 джерела	0.33%
69	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4961/1/%d0%a8%d0%b0%d0%b1%d0%bb%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%bb%20%D0%92%D0%86%D0%92_618_2018-1.pdf		0.33%
70	http://indo.univ.kiev.ua/images/2020/_26062020.pdf		0.33%
71	http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/9/9_2017.pdf		0.33%
72	https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/07/zbirnyk_tez_konferencziyi_30_09_2022_proekt_31_10_22.pdf		0.33%
73	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13786/1/%d0%97%d0%b4%d1%96%d0%b9%d1%81%d0%bd%d0%b5%20%D0%92%D0%86%D0%92_618_2018-1.pdf	3 джерела	0.33%
74	http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/1_2012/09.pdf		0.32%
75	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/19867/5/dysertatsiia_husiak.pdf		0.32%
76	http://www.scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/3e1/dis_Melnik%20O.Ya._new.pdf	8 джерел	0.32%
77	https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7431/3/%d0%90%d0%ba%d1%82%d1%83%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%b0%20%D0%92%D0%86%D0%92_618_2018-1.pdf		0.32%
78	http://nvppp.in.ua/vip/2021/6/6_2021.pdf		0.32%
79	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/23157/1/%d0%9c%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96%d0%b0%d0%bb%20%D0%92%D0%86%D0%92_618_2018-1.pdf		0.31%
80	https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/7_2019/%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA_7_2019.pdf		0.31%
81	http://www.lj.kherson.ua/2015/pravo06-2/6-2_2015.pdf		0.29%
82	https://mydisser.com/dfiles/91750218.doc		0.29%
83	http://www.scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/d3f/dis_Getman.pdf		0.28%
84	http://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/fsnm/program_5a1d359d68327.pdf	8 джерел	0.28%
85	https://ljd.dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/03/4-2_2022.pdf	2 джерела	0.28%
86	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81939		0.27%

87	https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/issue/download/25/41	3 джерела	0.27%
88	http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/11690/1/%28%20%9c%20%be%20%96%20%81.%29%20%20%9d%20%92%...		0.27%
89	http://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Zbir-III-zaochna-NPK_2.pdf	2 джерела	0.27%
90	http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb1_156.pdf	4 джерела	0.27%
91	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9737/1/%20%9a%20%b0%20%83%20%bd%20%86.%20%...	4 джерела	0.27%
92	https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/96608a59-7f97-412b-b344-fcb6da7db926/content		0.25%
93	http://www.univd.edu.ua/science-issue/issue/2229		0.25%
94	https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2020/12/No.40-3.pdf		0.25%
95	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4091/1/19.11.2021----%20%92%20%95%20%a0%20%a1%20%a2%...	2 джерела	0.25%
96	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1101/Kryminalno-pravovi%20ta%20kryminolohichni%20zasad...		0.25%
97	https://nucz.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2018/3.pdf	5 джерела	0.24%
98	http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Mikulin/d_Mikulin.pdf		0.24%
99	http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/3242/1/Confer_PSD_26.11.21.pdf	2 джерела	0.24%
100	https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/da310426-bea1-43a7-8145-6cd4d2753918/content	2 джерела	0.24%
101	http://dspace.cuspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3847/1/%20%9d%20%b0%20%83%20%ba%20%be%20%b2%20%96%...		0.24%
102	https://ontu.edu.ua/download/perelik_provedennya_naukovyh_konferentsij.pdf		0.24%
103	https://student.zoomru.ru/gospravo/formi-prava/255998.2202092.s1.html		0.24%
104	https://ur.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%9E%D0%9A4.pdf		0.24%
105	http://novaosvita.com/wp-content/uploads/2018/02/Iss_EconGovLaw-Kyiv-Feb2018_P2.pdf		0.24%
106	https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/04/ok_5_teoriya-derzhavy-ta-prava.pdf		0.23%
107	http://www.nvppp.in.ua/vip/2020/5/tom_2/5-2.pdf		0.23%
108	http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/15790/17/diss-Mendzhul.pdf	2 джерела	0.23%

109	https://uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34797	2 джерела	0.21%
110	https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2021/10.pdf		0.21%
111	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/2853/1/002-578.pdf		0.21%
112	http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/nuk_konf/19/1.pdf		0.21%
113	http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Orlovskiy/d_Orlovskiy.pdf		0.21%
114	http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11002/13/diss_Karpenko.pdf		0.21%
115	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/44846/1/%d0%9c%d0%b8%d0%ba%d0%be%d0%bb%d1%8e%d0%ba.pdf	24 джерела	0.21%
116	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/14374/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%d0%...		0.21%
117	https://nadoest.com/derjavna-penitenciarna-sljuba-ukrayini-institut-kriminaleno-vi-v7-stor-2		0.21%
118	https://studfile.net/preview/3283848/page:2		0.21%
119	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9907/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%8...		0.21%
120	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u213/zbirnik_2023_original.pdf		0.21%
121	https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/44518/1/Kraus_Osvita_sypilstvo_2023.pdf	7 джерел	0.21%
122	https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/stud_tezy_econ_19.05.22.pdf		0.21%
123	http://ird.gov.ua/irdd/d20180705_a805_PatytskaKh2.pdf	3 джерела	0.21%
124	http://kidmu.com.ua/images/ndrobota/tez_konf_30-11-2018.pdf		0.21%
125	http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/36216/3/Truba_Fedorko_Civil_Law_of_Ukraine_Part_1.pdf	2 джерела	0.21%
126	http://www.ksu.kherson.ua/FileDownload.ashx/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%...		0.21%
127	http://www.oridu.odessa.ua/7/1/doc/0606-7.pdf	6 джерел	0.2%
128	http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/28399	13 джерел	0.2%
129	http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/32028.pdf	2 джерела	0.19%
130	http://zavantag.com/docs/index-20912522-1.html?page=15	6 джерел	0.16%

131	https://ua-referat.com/uploaded/programa-doshkilena-ta-pochatkova-osvita/index1.html	58 джерел	0.16%
132	https://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2023/pravo_2023.pdf		0.16%
133	http://dspace.cuspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4319/1/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%...	4 джерела	0.15%
134	http://www.blackseafoundationoflaw.org.ua/zhurnaly/april_2015.pdf	3 джерела	0.15%
135	https://revolution.allbest.ru/law/01461025_0.html	2 джерела	0.13%
136	https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/525167/mod_folder/content/0/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%...	35 джерел	0.13%
137	http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/syllabus/teoriiia_derzhavy_i_prava.pdf	3 джерела	0.13%
138	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/20445/pzp-t.pdf	4 джерела	0.12%
139	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er%2D0004436%2Epdf	4 джерела	0.12%
140	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5457/1/%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82%20%d0%97%d0%91%d0%86...		0.12%
141	http://num.kharkiv.ua/share/dissert/%D0%9F%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%83%D1%85%D0%BE%D0%B2_%D0%9E...	23 джерела	0.12%
142	https://bsa.edu.lv/wp-content/docs/science/book/law_innovative_society/law_innovative_society_2019_2_13.pdf		0.11%
143	http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23654/Basalyha_Bakalavrska_robota.pdf?isAllowed=y&sequence=1		0.11%
144	https://www.mnau.edu.ua/files/konkursy/kon-tvppt/roboty-2021/tpererobkipt/17p_perepilka_.pdf	2 джерела	0.11%
145	https://ru.essays.club/%D0%93%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%8B%D0...		0.11%